

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/69/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714212804
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6714212804.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka (sudca spravodajca) a JUDr. Vladimíra Šalamúna, v spore žalobkyne JUDr. Evy Miháľebovej, narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom A. B. X, XXX XX C. C., právne zastúpenej JUDr. Erikom Štepánkom, advokátom, so sídlom Ladislava Hudeca 15326/2A, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovaným 1/ D. E. F., narodenému XX. XX. XXXX a 2/ G. F., narodenej XX. XX. XXXX, obaja s trvalým pobytom A. B. X, XXX XX C. C., obaja právne zastúpení JUDr. Ivanom Hegerom, advokátom, so sídlom Na Troskách 3, 974 01 Banská Bystrica, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 5.352,- Eur, o zriadenie vecného bremena a o vypratanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 11C/136/2014-815 z 02. júna 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v I. výroku m e n í tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi sumu 268,02 Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v časti o zaplatenie sumy 1.871,98 Eur žalobu z a m i e t a.

II. Rozsudok okresného súdu v II. výroku m e n í tak, že žalobu v časti o zriadenie vecného bremena z a m i e t a.

III. Rozsudok okresného súdu v III. výroku p o t v r d z u j e .

IV. Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyňi sumu 2.140,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), ďalej k pozemku C-KN parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 46 m² odčleneného od pôvodného pozemku v k. ú. H. vedeného na LV č. XXXX ako C-KN parcela č. XXXX/X trvalé trávne porasty o výmere 1016 m² geometrickým plánom č. 34987886-13/14 vyhotoviteľa D. E. I., zriadil časovo neobmedzené vecné bremeno in rem v prospech vlastníka stavby rodinného domu súp. č. XXXX, k. ú. H., a to za náhradu v sume 1.198,65 Eur, ktorú uložil zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ ako oprávneným z vecného bremena žalobkyňi do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že obsahom vecného bremena je právo oprávneného vybudovať, užívať a udržiavať stavbu rodinného domu, čomu zodpovedá povinnosť vlastníka zaťaženého pozemku strpieť na ňom existenciu stavby rodinného domu (II. výrok) a napokon uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne vypratať novovytvorený pozemok C-KN parc. č. XXXX/X trvalé trávne porasty o výmere 400 m² odčlenený od pôvodného pozemku v k. ú. H. vedeného na LV č. XXXX ako C-KN parcela č. XXXX/X trvalé trávne porasty o výmere 1016 m² na základe geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/14 vyhotoviteľa D. E. I., a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Žalobkyňi

priznal spoločne a nerozdielne voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznaných súm (IV. výrok).

2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa spolu s manželom nadobudli pozemok C-KN parc. č. XXXX/X trvalé trávne porasty o výmere 1016 m² na základe platnej kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990. V tom čase totiž išlo o lúku a preto na prevod pozemku nebol potrebný súhlas Stredoslovenských štátnych lesov. Takisto nebolo potrebné schválenie prevodu členskou schôdzou Poľnohospodárskeho družstva Banská Bystrica, časť Podlavice ako vtedajšieho vlastníka pozemku, nakoľko nešlo o zásadnú zmenu v pôdnom fonde družstva. Na platnosť kúpnej zmluvy nemalo vplyv ani tvrdenie žalovaných o nesprávnom údajoch o druhu pozemku. Námitky žalovaných 1/ a 2/ o tom, že štátne notárstvo kúpnu zmluvu zo dňa 22. 05. 1990 preskúmalo nedostatočne a nesprávne, označil prvoinštančný súd za nepodložené a za nemajúce vplyv na jej platnosť. Neplatnosť zmluvy napokon nezaložila ani absencia súhlasu MNV, pretože v zmysle vtedy platného § 63 ods. 3 zákona č. 93/1963 Zb. o štátnom notárstve ani prípadné negatívne stanovisko MNV by samo o sebe nemalo vplyv na povinnosť štátneho notárstva vykonať registráciu zmluvy. Prvoinštančný súd v týchto súvislostiach dodal, že žalovaní 1/ a 2/ začali s odstupom 25 rokov napádať platnosť kúpnej zmluvy, ktorej ani neboli účastníkmi (napr. v liste zo dňa 30. 01. 2014 nespochybnili vlastnícke právo žalobkyne, naopak, navrhli odkúpenie časti pozemku), pričom ani v prípade neplatnosti zmluvy by sa vlastníckymi pozemku nestali. Žalobkyňa je vlastníčkou na základe platne uzavretej kúpnej zmluvy, ktorou pozemok odkúpili s vtedajším manželom a preto nebolo potrebné zaoberať sa vydržaním. K poukazu žalovaných 1/ a 2/ na rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12C/2084/75 zo dňa 26. 03. 1976 prvoinštančný súd uviedol, že ním nebolo určené vlastnícke právo k vtedajšiemu pozemku EN parc. č. XXX/X a preto tento rozsudok ani výpisy z evidencie nehnuteľností nepreukázali existenciu vlastníctva tretej osoby (J. K. a jeho právnych nástupcov), čo by malo mať vplyv na vlastnícke právo žalobkyne.

3. Po vyriešení vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku C-KN parc. č. XXXX/X sa prvoinštančný súd zaoberal otázkou užívania jeho časti žalovanými 1/ a 2/, kedy nebolo sporným, že časť tohto pozemku znázornená ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 46 m² je zastavaná stavbou rodinného domu žalovaných 1/ a 2/. Užívanie inej časti pozemku žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X znázornenej ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 400 m² bolo sporným, pričom žalovaní 1/ a 2/ nepopierali, že užívali tú jeho časť, ktorá sa nachádza medzi ich domom a časťou, na ktorej sa nachádza búda pre psa a prístrešok na drevo, čo prvoinštančnému súdu vyplynulo aj zo zrealizovanej ohliadky a pripojených fotografií. Pokiaľ išlo o užívanie plochy nad prístreškom, prvoinštančný súd na základe vyjadrení sporových strán dospel k záveru, že v rokoch 2012 a 2013, za ktoré si žalobkyňa uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, aj túto časť pozemku žalobkyne žalovaní 1/ a 2/ užívali. Vychádzajúc potom zo znaleckého posudku vypracovaného v konaní znalcom D. D. B. a aplikujúc ust. § 451 ods. 1 a 2 a § 456 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) uložil prvoinštančný súd žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 1.070,- Eur za jeden rok neoprávneného užívania pozemku žalobkyne, čo spolu za dva roky je 2.140,- Eur.

4. Následne súd prvej inštancie s odkazom na § 135c ods. 1, 2 a 3 OZ zriadil na podklade geometrického plánu č. 34987886-13/14 vyhotoviteľa D. E. I. vecné bremeno zaťažujúce pozemok žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 46 m² v prospech na ňom sa nachádzajúcej časti rodinného domu žalovaných 1/ a 2/ súp. č. XXXX, pričom sa v tejto časti zaoberal len výškou náhrady za zriadenie vecného bremena (keď ako uviedol, vlastníctvo pozemku už bolo vyriešené) a túto určil opätovne podľa znaleckého posudku znalca D. D. B. na sumu 1.198,65 Eur.

5. Napokon súd prvej inštancie podľa § 126 ods. 1 OZ uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť vypratať pozemok žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 400 m², lebo tento užívali bez akéhokoľvek oprávnenia.

6. O trovách konania rozhodol prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vzhľadom na úspech žalobkyne, ktorý závisel od podaného znaleckého posudku.

7. V zákonnej lehote podali proti rozsudku odvolanie žalovaní 1/ a 2/ označiac odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a), d), f), g) a h) CSP. Žiadali rozsudok zrušiť a vrátiť vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne, aby odvolací súd zrušil rozsudok, vo veci sám rozhodol a priznal im náhradu trov odvolacieho konania.

8. Žalovaní 1/ a 2/ v prvom rade namietli zaujatosť všetkých sudcov tunajšieho krajského súdu dôvodiac tým, že vzhľadom na dlhoročné pôsobenie žalobkyne vo funkcii sudkyne Okresného súdu Banská Bystrica je zrejmé, že so sudcami Krajského súdu v Banskej Bystrici musela udržiavať minimálne kolegiálne vzťahy, čo je ešte zvýraznené tým, že oba sudy sídli blízko seba na tej istej ulici.

9. K veci samotnej zopakovali, že podľa nich je kúpna zmluva zo dňa 22. 05. 1990 absolútne neplatným právnym úkonom, pretože pri jej uzavretí došlo k množstvu porušení zákona. Jediným podkladom pre vyhotovenie kúpnej zmluvy podľa vtedajších právnych predpisov bola evidencia nehnuteľností. V danom prípade sa jednalo o les a preto podľa § 16 ods. 3 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch bol k prevodu pozemku potrebný súhlas štátnych lesov. O tom, že sa jednalo o lesný pozemok svedčí zoznam užívateľov zo dňa 22. 02. 1989 i súpis parciel zo dňa 03. 06. 1983, tiež skutočnosť, že ešte 6 rokov po uzavretí kúpnej zmluvy bola parcela zahrnutá v lesnom hospodárskom pláne ako to vyplýva aj z rozhodnutia ÚGKaK SR zo dňa 15. 07. 1996 a tiež fotodokumentácia z ohliadky. Okrem toho súd prvej inštancie sám konštatoval, že štátne notárstvo kúpnu zmluvu zaregistrovalo bez príslušného stanoviska MNV. Prvoinštančný súd nesprávne posúdil aj to, že nebolo potrebné schválenie kúpnej zmluvy členskou schôdzou prevádzajúceho družstva, lebo pri tomto výklade by mohlo predstavenstvo družstva rozpredať po častiach celý pôdny fond. Popreli, že by uznávali vlastníctvo žalobkyne, ide o nesprávne hodnotenie skutkového a právneho stavu prvoinštančným súdom, lebo v danom čase ešte nemali vedomosť o porušení zákona pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ktorej pozadie začali skúmať až po zistení, že rozumná dohoda so žalobkyňou nebude možná. Nie je správnym ani záver prvoinštančného súdu, že v prípade neplatnosti kúpnej zmluvy by sa ich právne postavenie nezmenilo – v prípade neplatnosti kúpnej zmluvy by totiž žalobkyňa stratila aktívnu legitimáciu a to by viedlo k zamietnutiu žaloby. Navyše, s právnymi nástupcami pána K. uzavreli kúpnu zmluvu zo dňa 05. 10. 1990 k celej parcele XXX/X a teda v prípade opravy hranice spornej parcely budú zapísaní ako jej vlastníci v časti pod domom a tiež medzi domom a prístreškom na drevo. Z grafickej identifikácie je zrejmé, že pozemnoknižné parcely č. XXX L. XXX vedú cez spornú parcelu C-KN č. XXXX/X, ktorej hranica je v dôsledku toho sporná. Družstvo nebolo vlastníkom pk parciel č. XXX L. XXX a teda minimálne v tejto časti nemohlo pozemok platne previesť na žalobkyňu a jej manžela. Sama žalobkyňa sa pritom svojho vlastníctva nikdy neujala a do podania žaloby ani nejavila vôľu držať vec pre seba. Naopak, s bývalým manželom vybudovala plot, ktorým si sama bránila v užívaní celej parcely. Rozsah porušení zákona pri uzavretí kúpnej zmluvy je teda taký veľký, že aj keby boli jednotlivé porušenia hodnotené ako menej závažné, spoločne predstavujú dostatočný podklad pre záver o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, nehovoriac o tom, že si ich žalobkyňa (ako sudkyňa) s vtedajším manželom (prokurátorom) museli byť vedomí.

10. Vo vzťahu k prvoinštančným súdom ustálenému rozsahu užívania sporného pozemku žalovaní 1/ a 2/ namietali, že na základe vykonaných dôkazov došiel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Na pojednávaní dňa 24. 03. 2022 hovoril žalovaný 1/ vo vzťahu k pozemku žalobkyne iba o práci súvisiacej s udržiavaním, ktorej cieľom bola ochrana ich vlastného majetku a ktorá bola vykonávaná príležitostne pár dní do roka z dôvodu, že žalobkyňa sa o svoj pozemok dlhodobo nestarala. S touto činnosťou prestali v roku 2014 a celú parcelu č. XXXX/X už v žalovanom období neužívali. Nesporné užívanie tohto pozemku bolo len po prístrešok na drevo, čo je cca 1/3 výmery parcely č. XXXX/X a vo zvyšku žalobkyňa jeho užívanie nepreukázala. Zopakovali, že priestor medzi prístreškom na drevo a plotom postaveným žalobkyňou a jej manželom neužívali v období dva roky pred podaním žaloby a po jej podaní, iba tam v tom čase urobili niekoľko jednorazových prác nevyhnutných na zabránenie šíreniu invázných rastlín. Bývalý manžel žalobkyne vypočutý ako svedok takisto hovoril len o užívaní v období do roku 2012, pričom jeho výpoveď vzhľadom na závery ohliadky ani nekorešponduje so skutočným stavom.

11. Žalovaní 1/ a 2/ v odvolaní nesúhlasili ani s rozhodnutím prvoinštančného súdu o trovách konania namietajúc, že pôvodne žalovaná suma predstavovala 2,5-násobok sumy, ktorá bola žalobkyňi prisúdená. K čiastočnému späťvzatiu žaloby žalobkyňa pristúpila až pod ťarchou výsledkov znaleckého dokazovania. Bez ohľadu na to bol úspech žalobkyne maximálne v rozsahu 40 %, neúspech 60 % a preto v rozsahu 20 % mala byť náhrada trov konania prisúdená im.

12. Žalobkyňa vo svojich vyjadreniach v rámci odvolacieho konania požadovala odvolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietnuť vzhľadom na nedostatočné vymedzenie odvolacích dôvodov, resp. rozsudok prvoinštančného súdu potvrdiť a priznať jej plnú náhradu trov odvolacieho konania označiac rozsudok za vecne správny a riadne odôvodnený.

13. Vo vzťahu k námietke zaujatosti žalobkyňa poukázala na to, že nebola uplatnená riadne a včas, pretože Krajský súd v Banskej Bystrici už v prejednávanej veci rozhodoval uznesením č. k. 12Co/102/2018-279 zo dňa 05. 06. 2019 o odvolaní proti medzitimnému rozsudku. Navyše, ako sudkyňa pôsobila na Okresnom súde Banská Bystrica, nie na Krajskom súde v Banskej Bystrici a iba zo samotnej lokácie oboch súdov nemožno vyvodiť jej kolegiálny vzťah so všetkými sudcami krajského súdu. Funkciu sudkyne pritom už od roku 2016 nevykonáva.

14. K žalovanými 1/ a 2/ namietanej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 žalobkyňa odkázala na argumentáciu prvoinštančného súdu, ktorý sa so všetkými tvrdenými nedostatkami kúpnej zmluvy správne vysporiadal, a to aj ohľadne tvrdenia žalovaných o vlastníctve sporného pozemku J. K. a jeho právnymi nástupcami vo väzbe na rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12C/2084/75. Navyše, v prípade neplatnosti kúpnej zmluvy by aj tak nadobudla vlastnícke právo k pozemku C-KN parc. č. XXXX/X vydržaním, a to dňom 22. 05. 1990, kedy bola kúpna zmluva registrovaná štátnym notárstvom.

15. K rozsahu užívania parcely č. XXXX/X žalobkyňa uviedla, že žalovaní 1/ a 2/ si zamieňajú užívacie právo s právom na plody veci, keď tvrdia, že na pozemok vstupovali len niekoľkokrát do roka. Užívanie totiž nie je spojené s hospodárskym prospechom, užívaním sa rozumie už samotné vstupovanie na pozemok a aj jeho obhospodarovanie bez ohľadu na to, či prináša hospodársky prospech alebo má výlučne estetický význam spočívajúci v úprave porastov.

16. Vo vzťahu k rozhodnutiu prvoinštančného súdu ohľadne trov konania žalobkyňa zdôraznila, že predmetom konania bolo vypratanie pozemku, vyporiadanie neoprávnenej stavby a zaplatenie bezdôvodného obohatenia, pričom v prvých dvoch nárokoch bola plne úspešná a pri treťom jej úspech predstavoval 39,98 %. Na základe toho mala úspech prinajmenšom v rozsahu 79,99 % a nakoľko jej úspech ohľadne výšky bezdôvodného obohatenia závisel od znaleckého posudku, bolo rozhodnutie o trovách konania v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

17. Na základe odvolania žalovaných 1/ a 2/ krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, pričom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie a na základe toho rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP čiastočne zmenil a podľa § 387 ods. 1 CSP čiastočne potvrdil spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku a v nadväznosti na to rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP aj o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

18. Úvodom odvolací súd konštatuje, že s poukazom na ust. § 53 ods. 1 CSP neprihliadal na žalovanými 1/ a 2/ v odvolaní vznesenú námietku zaujatosti sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, pretože ju vyhodnotil ako uplatnenú oneskorene. Uvedené ustanovenie totiž určuje, že námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený, pričom na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada.

19. Odvolací súd zo spisu zistil, že žalobkyňa uviedla už v podanej žalobe doručenej žalovaným 1/ a 2/ dňa 10. 12. 2014, že dlhé roky pôsobí ako sudkyňa na Okresnom súde Banská Bystrica. V nadväznosti na to žiadala prikázanie veci inému okresnému súde v obvode Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý následne uznesením č. k. 17NcC/27/2014-85 zo dňa 31. 07. 2014 prikázal vec na prejednanie Okresnému súde Zvolen. Vo veci bolo Okresným súdom Zvolen ako súdom prvej inštancie rozhodnuté prvýkrát medzitimným rozsudkom zo dňa 19. 01. 2018, proti ktorému žalovaní 1/ a 2/ podaním zo dňa 20. 02. 2018 (č. l. 256 a nasl.) podali odvolanie (o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 12Co/102/2018-279 zo dňa 05. 06. 2019 tak, že rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie).

20. Z uvedeného je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že pokiaľ námietka zaujatosti vznesená žalovanými 1/ a 2/ spočívala vo všeobecnom tvrdení o (minimálne) kolegiálnych vzťahoch žalobkyne ako dlhoročnej sudkyne Okresného súdu Banská Bystrica so sudcami blízko sa nachádzajúceho Krajského súdu v Banskej Bystrici, mohli žalovaní 1/ a 2/ tento dôvod uplatniť už v roku 2018 v súvislosti s podaním odvolania proti medzitimnému rozsudku. Nepriamo to potvrdili aj samotní žalovaní 1/ a 2/ vyjadriac sa v podanom odvolaní tak, že o dôvode vylúčenia sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici sa

dozvedeli zo žalobkyňou podanej žaloby, avšak skoršie uplatnenie námietky zaujatosti nebolo podľa nich účelné, lebo súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej prvýkrát teraz napadnutým rozsudkom. Odvolací súd už ale uviedol, že v skutočnosti rozhodoval vo veci prvýkrát o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti medzitýmnemu rozsudku a teda vtedy mali a mohli žalovaní 1/ a 2/ namietať vylúčenie všetkých sudcov tunajšieho krajského súdu so všeobecným odkazom na ich kolegiálne vzťahy so žalobkyňou. Povedané aj opačne, ak najneskôr v roku 2018 v súvislosti s prvým odvolaním proti rozsudku prvoinštančného súdu žalovaní 1/ a 2/ disponovali vedomosťou o dôvode vylúčenia sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, ale uplatnili ho až v rámci námietky zaujatosti tvoriacej súčasť odvolania podaného dňa 20. 06. 2022 proti teraz preskúmanému rozhodnutiu prvoinštančného súdu, urobili tak zjavne po uplynutí 7-dňovej lehoty určenej ust. § 53 ods. 1 CSP. Odvolací súd preto na takto oneskorene podanú námietku zaujatosti nemohol prihliadať (a teda ani postupovať spôsobom upraveným v ust. § 54 a nasl. CSP) a pre úplnosť len dodáva, že na strane ani jedného z členov teraz vec prejednávajúceho senátu odvolacieho súdu neboli dané dôvody vylúčenia určené ust. § 49 ods. 1 a 2 CSP, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 50 a nasl. CSP.

21. Vo vzťahu k procesnej námietke žalobkyne, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ neobsahuje riadne vymedzenie odvolacích dôvodov je potrebné uviesť, že uvedenie dôvodov, pre ktoré odvolateľ považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne je obligatórnou náležitosťou odvolania podľa § 363 CSP. Zákonná povinnosť uviesť v odvolaní odvolacie dôvody (ktorými sa v zmysle legislatívnej skratky v § 363 CSP rozumie uvedenie z akých dôvodov sa napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne) samozrejme neznamená, že odvolateľ iba odcituje jednotlivé ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP (resp. § 365 ods. 2 CSP), pre ktoré rozhodnutie napáda, resp. na tieto iba poukáže. Odvolateľ musí aj obsahovo vymedziť, v čom je ten-ktorý odvolací dôvod naplnený a teda musí uviesť konkrétne tvrdenia a konkrétne dôkazy na preukázanie ním tvrdeného odvolacieho dôvodu. Je tomu tak preto, že podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP odvolací súd preskúmava rozhodnutie súdu prvej inštancie len v rozsahu a z dôvodov, ktoré odvolateľ uvedie v podanom odvolaní, resp. podľa § 365 ods. 3 CSP doplní do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

22. Odvolací súd konštatuje, že žalovanými 1/ a 2/ podané odvolanie obsahovo (§ 124 ods. 1 CSP) napĺňa všetky požiadavky kladené ust. § 363 CSP na uvedenie náležitostí odvolania. Nejde teda o odvolanie, ktoré by malo vady brániace pokračovaniu v odvolacom konaní, resp. pre ktoré by nebolo odvolanie prejednatelným. Odvolací súd dáva žalobkyňi za pravdu jedine v tom, že žalovaní síce v úvode svojho odvolania označili odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a), d), f), g) a h) CSP, avšak následne už obsahové vymedzenie toho, z akých dôvodov napadnuté rozhodnutie považujú za nesprávne možno podradiť iba pod ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t. j. nimi popísaná odvolacia argumentácia nesprávnosti napadnutého rozsudku je subsumovateľná pod ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, teda že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd totiž z textu podaného odvolania neidentifikoval žiadne také namiatané skutočnosti, ktoré by napĺňali aj odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), d) a g) CSP, kedy je nutné v tomto smere zjednodušene zopakovať, že pod uvedením odvolacích dôvodov sa nerozumie ani označenie „konkrétneho písmena“ § 365 ods. 1 CSP ani citácia niektorého z nich ale hoc aj laické (neprávnické) popísanie väd prvoinštančného konania, v ktorých odvolateľ vidí nesprávnosť napádaného rozhodnutia. To žalovaní v odvolaní splnili a hoci ani ich odvolací návrh (ktorým odvolací súd nie je viazaný podľa § 381 CSP) úplne nekorešponduje s tým, ako mohol odvolací súd o podanom odvolaní rozhodnúť, nič to nemení na skutočnosti, že žalovanými 1/ a 2/ podané odvolanie bolo prejednatelným a nebolo možné ho vybaviť bez vecného prieskumu napadnutého rozhodnutia, t. j. jeho odmietnutím, ktoré je podľa § 386 písm. d) CSP pri chýbajúcich náležitostiach odvolania možné len v prípade nemožnosti pokračovania v odvolacom konaní. A o takú situáciu tu nešlo.

23. K samotnej podstate sporu odvolací súd uvádza, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia tvrdiac, že žalovaní v rokoch 2012 a 2013 bez právneho dôvodu užívali jej pozemok C-KN parc. č. XXXX/X, a to tú jeho časť, ktorá je zobrazená na geometrickom pláne č. XXXXXXXX-XX/XX vyhotoviteľa D. E. I. ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 46 m² a C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 400 m². Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa je vlastníčkou týchto pozemkov a žalovaní ich užívali bez právneho dôvodu. Preto žalobe v tejto časti vyhovel, rovnako ako aj v časti o vypratanie pozemku C-KN parc. č. XXXX/X majúci za to, že ho žalovaní užívali neoprávnene. Okrem toho prvoinštančný súd za náhradu zriadil v prospech stavby rodinného domu žalovaných súp.

č. XXXX vecné bremeno k pozemku žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X poukazujúc na ustanovenie § 135c OZ o neoprávnenej stavbe.

24. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu a po zopakovaní dokazovania na odvolacom pojednávaní predsporovou korešpondenciou žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/ z rokov 2013 a 2014 zistil, že rozhodnutie prvoinštančného súdu je založené na nesprávnych skutkových zisteniach a na nesprávnom právnom posúdení veci.

25. Nebolo totiž sporným, že žalovaní 1/ a 2/ začali v roku 1990 na podklade právoplatného stavebného povolenia zo dňa 14. 06. 1990 (č. l. 786 a nasl. spisu) so stavbou rodinného domu súp. č. XXXX na svojom pozemku parc. č. XXXX/X. Stavbou rodinného domu však čiastočne (v rozsahu C-KN parcely č. XXXX/X o výmere 46 m²) zasiahli aj do susedného pozemku parc. č. XXXX/X patriaceho už v tom čase žalobkyňi a jej manželovi na základe kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 uzavretej s JRD Podlavice, ktorá bola registrovaná štátnym notárstvom dňa 17. 06. 1990 pod RI 1230/1990.

26. Ako vyplynulo z listu žalovaného 1/ zo dňa 07. 10. 2013 (č. l. 21pv a nasl.), k zásahu do pozemku C-KN parc. č. XXXX/X stavbou rodinného domu žalovaných 1/ a 2/ došlo za tých okolností, že žalobkyňa s manželom ako vlastníci stavebného pozemku parc. č. XXXX/X a aj žalovaní 1/ a 2/ ako vlastníci susediaceho stavebného pozemku parc. č. XXXX/X mali spoločný záujem dokúpiť si k zadnej časti každého zo svojich pozemkov ďalší pozemok od JRD Podlavice. V dôsledku toho žalovaný 1/ po dohode s vtedajším manželom žalobkyne dal vypracovať geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX zo dňa 11. 05. 1990 (č. l. 193pv a nasl.), ktorým sa v priamej línii za pozemkom žalobkyne a jej manžela parc. č. XXXX/X vyčlenil pozemok parc. č. XXXX/X a zasa v priamej línii za pozemkom žalovaných 1/ a 2/ parc. č. XXXX/X sa vyčlenil pozemok parc. č. XXXX/X. Odkúpenie pozemkov od JRD Podlavice vybavoval manžel žalobkyne, pričom pozemok parc. č. XXXX/X mali do vlastníctva nadobudnúť žalovaní 1/ a 2/ a pozemok parc. č. XXXX/X mala zasa do vlastníctva nadobudnúť žalobkyňa s vtedajším manželom, ako to potvrdzuje výkaz výmer uvedeného geometrického plánu v časti nového stavu, podľa ktorého bol predpokladaný práve takýto budúci vlastnícky režim prikupovaných pozemkov. Žalobkyňa s manželom toto ale nerešpektovali a bez toho, aby o tom žalovaných 1/ a 2/ informovali, kúpnu zmluvou zo dňa 22. 05. 1990 odkazujúcou práve na žalovaným 1/ objednaný geometrický plán č. XXX-XXX-XXX-XX zo dňa 11. 05. 1990, odkúpili od JRD Podlavice ako predávajúceho nielen pozemok parc. č. XXXX/X nachádzajúci sa za svojim stavebným pozemkom parc. č. XXXX/X, ale odkúpili aj za stavebným pozemkom žalovaných 1/ a 2/ parc. č. XXXX/X sa nachádzajúci pozemok parc. č. XXXX/X, ktorý mali odkúpiť za účelom zväčšenia svojho pozemku práve žalovaní 1/ a 2/. Žalovaní 1/ a 2/ pritom ubezpečovali, že uzavretie kúpnej zmluvy je na dobrej ceste a treba počkať, pretože je tam problém – les a že všetko bude kladne vybavené.

27. Ako ďalej vyplynulo z uvedeného listu žalovaného 1/ zo dňa 07. 10. 2013, projektová dokumentácia stavby rodinného domu žalovaných 1/ a 2/ pritom počítala s rozšírením ich stavebného pozemku o časť prikupovanej parcely č. XXXX/X a nakoľko v rámci stavebného konania neboli nikým vrátane žalobkyne a jej manžela vznesené žiadne pripomienky, bolo žalovaným 1/ a 2/ vydané dňa 14. 06. 1990 stavebné povolenie, ktoré potom nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 06. 1990.

28. Žalovaní 1/ a 2/ následne do roku 1995 dokončili stavbu svojho rodinného domu (ktorého umiestnením teda čiastočne zasiahli aj do pozemku parc. č. XXXX/X), na základe čoho v auguste roku 1995 prebehlo kolaudačné konanie. Žalovaným bolo vydané kolaudačné rozhodnutie, pričom ani proti tomuto rozhodnutiu rovnako ako pri stavebnom povolení neboli vznesené žiadne pripomienky a námietky.

29. Nielen z doteraz uvedeného, ale ani zo žiadneho iného vykonaného dôkazu pritom nemožno vyvodiť, že by pred resp. počas výstavby rodinného domu žalovanými 1/ a 2/ žalobkyňa s manželom ako vlastníci susedných pozemkov (parc. č. XXXX/X L. B. XXXX/X, na ktorých si aj oni stavali svoj rodinný dom súp. č. XXXX), ale hlavne ako vlastníci pozemku parc. č. XXXX/X, na ktorého časti žalovaní 1/ a 2/ realizovali stavbu svojho rodinného domu súp. č. XXXX, urobili vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ akékoľvek kroky smerujúce k ochrane svojho vlastníckeho práva k pozemku parc. č. XXXX/X, resp. že by žalobkyňa s manželom ako vlastníci tohto pozemku vyjadrili vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ aspoň upozornenie, či nesúhlas s tým, že stavbu rodinného domu uskutočňujú na časti tohto ich pozemku. Z dokazovania teda nevyplývalo, že žalobkyňa s manželom vôbec namietali výstavbu rodinného domu žalovanými 1/ a

2/, ktorého realizáciou tieto čiastočne zasiahli aj do pozemku parc. č. XXXX/X. Naopak, hoci už kúpnu zmluvou zo dňa 22. 05. 1990 žalobkyňa s manželom odkúpili od JRD Podlavice pozemok parc. č. XXXX/X, túto skutočnosť žalovaným 1/ a 2/ ani neoznámili.

30. Z listu žalovaného 1/ zo dňa 07. 10. 2013 je potom zrejmé, že až v súvislosti s kolaudáciou svojho rodinného domu v auguste roku 1995 žalovaní 1/ a 2/ zistili, že vlastníckmi pozemku parc. č. XXXX/X sú žalobkyňa s manželom. Skutočnosť, že dovtedy žalovaní 1/ a 2/ nevedeli o tom, že tento pozemok je vo vlastníctve žalobkyne a jej manžela potvrdzuje aj tá okolnosť, že až v tom čase došlo k uzavretiu dohody datovanej dňom 24. 09. 1995 (č. I. 783 spisu), ktorej obsahom bolo, že žalobkyňa s manželom odpredajú žalovaným 1/ a 2/ časť pozemku príľahlého k stavebnému pozemku parc. č. XXXX/X a zasa žalovaní 1/ a 2/ predajú žalobkyňi s manželom ako náhradu častí svojho stavebného pozemku parc. č. XXXX/X. Na základe tejto dohody dal žalovaný 1/ vypracovať geometrický plán č. 10830898-133/95 z októbra roku 1995 (č. I. 783pv a nasl.) a spísaná bola aj kúpna zmluva datovaná dňom 24. 10. 1995 (č. I. 784pv a nasl.), ale k jej uzavretiu nedošlo.

31. Všetky tieto okolnosti súd prvej inštancie nezobral pri svojom rozhodovaní do úvahy, hoci sú pre rozhodnutie sporu právne významné a hoci na ne žalovaní 1/ a 2/ počas prvoinštančného konania poukazovali. Pokiaľ totiž súd prvej inštancie v zmysle ust. § 135c ods. 1 až 3 OZ zriadil v prospech rodinného domu žalovaných 1/ a 2/ súp. č. XXXX vecné bremeno zaťažujúce pozemok žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X (odčlenený od pozemku C-KN parcela č. XXXX/X) majú za to, že ide o neoprávnenú stavbu, vzhľadom na doteraz uvedené skutkové zistenia nejde o správny právny záver. Prvoinštančný súd v tejto časti nerozhodol správne, pretože neboli splnené podmienky určené ust. § 135c OZ, ktorý upravuje tzv. neoprávnenú stavbu.

32. Predovšetkým je potrebné uviesť, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/44/2012 sa za neoprávnenú stavbu v zmysle § 135c OZ považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku. Pojem neoprávnenej stavby teda vyjadruje, že stavebník nemal súkromnoprávne oprávnenie na stavbu na pozemku inej osoby a preto pre posúdenie, či ide o stavbu neoprávnenú, nie je podstatné, či bola postavená na základe stavebného povolenia a ani to, či bolo vydané kolaudačné rozhodnutie. Vyporiadanie medzi stavebníkom a vlastníkom pozemku, na ktorom je neoprávnená stavba umiestnená (a to čo i len svojou časťou) treba potom vykonať podľa právnej úpravy platnej v dobe rozhodovania, avšak oprávnenosť stavby sa posudzuje podľa právnej úpravy platnej v čase jej vzniku (viď napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/2392/99). Napokon, pre klasifikáciu stavby ako neoprávnenej je rozhodujúca absencia občianskoprávneho titulu v dobe, kedy je realizovaná na cudzom pozemku, t. j. ak v čase jej vzniku nejde o neoprávnenú stavbu, skutočnosť nastalé neskôr už aplikáciu zákonných ustanovení o neoprávnenej stavbe nemôžu založiť.

33. Premietnutie uvedených zásad na prejednávanú vec znamená, že síce správne súd prvej inštancie uvažoval o aplikácii ust. § 135c OZ účinného v čase rozhodovania, avšak vzhľadom na dobu okolo polovice roku 1990, kedy žalovaní 1/ a 2/ začali s výstavbou svojho rodinného domu (čiastočne zasahujúceho aj do pozemku parc. č. XXXX/X žalobkyne a jej manžela), bolo potrebné posúdiť oprávnenosť ich stavby podľa vtedy účinného ust. § 221 ods. 1 OZ v znení účinnom do 01. 01. 1992, v zmysle ktorého išlo o neoprávnenú stavbu v prípade, ak na pozemku zriadil stavbu občan, ktorý nebol oprávnený pozemok užívať.

34. V tomto smere mal odvolací súd zo zopakovaného dokazovania preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ mali v čase začatia výstavby svojho rodinného domu i počas nej právny titul oprávňujúci ich zriadiť túto stavbu aj na pozemku parc. č. XXXX/X, ktorý v tom čase vlastnícky patril žalobkyňi a jej manželovi. Týmto právnym titulom bol konkludentný súhlas žalobkyne a jej manžela so zriadením stavby čiastočne aj na ich pozemku, existenciu ktorého súhlasu odvolací súd vyvodil zo skutkových zistení uvedených v 25. až 30. odseku odôvodnenia tohto rozhodnutia. Z týchto je totiž zrejmé, že žalobkyňa ani jej manžel ako vlastníci bezprostredne susediacich pozemkov neurobili pri začatí ani počas výstavby rodinného domu žalovanými 1/ a 2/ žiaden faktický či dokonca právny krok, ktorým by dali najavo, že stavba žalovaných na ich pozemku je neprípustná, resp. že s ňou nesúhlasia (to samozrejme nebolo ich povinnosťou, avšak od vlastníka je očakávateľné, že sa v prípade nesúhlasu ohradí voči neoprávneným zásahom do svojho vlastníckeho práva). Žalovaným 1/ a 2/ nijak nevytkli, že stavbu realizujú na cudzom pozemku, dokonca ich ani len neinformovali, že sú vlastníckmi pozemku parc. č. XXXX/X, ktorú skutočnosť žalovaní

1/ a 2/ zistili až v súvislosti s kolaudáciou svojho rodinného domu. Žalobkyňa s manželom teda nechali žalovaných 1/ a 2/ pokojne stavať a aj dostavať si svoj rodinný dom s tým, že celý čas proti tomu nič nenamietali. Tento stav pritom trval vyše dvadsať rokov, lebo až listom zo dňa 19. 09. 2013 (č. I. 12 spisu) žalobkyňa ako výlučná vlastníčka pozemku parc. č. XXXX/X (po vyporiadaní BSM so svojim bývalým manželom) prvýkrát preukázateľne upozornila, resp. žiadala žalovaných 1/ a 2/ oznámiť, akým spôsobom sú ochotní vyriešiť užívanie tohto jej pozemku, na ktorého časti majú súčasne postavenú stavbu, ktorú podľa nej zriadili bez jej predchádzajúceho súhlasu.

35. Odvolací súd uvádza, že aj v dobe začatia výstavby rodinného domu žalovanými 1/ a 2/ bolo možné podľa vtedy účinnej právnej úpravy ust. § 35 ods. 1 OZ urobiť právny úkon ako prejav vôle buď konaním (komisívne právne úkony) alebo opomenutím takého správania sa, na ktoré bol konajúci povinný (omisívne právne úkony). Komisívne právne úkony možno realizovať buď výslovne alebo konkludentne, čím sa rozumie spôsob nevzbudzujúci pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavíť. Vôľa ako vnútorný psychický stav konajúcej osoby samozrejme nie je navonok zrejماً a preto ju treba posúdiť podľa jej vonkajších prejavov.

36. Vyššie uvedené skutočnosti podľa odvolacieho súdu dávajú podklad pre záver, že žalobkyňa s manželom prejavili svojim pasívnym postojom k začatiu a výstavbe rodinného domu žalovanými 1/ a 2/ jednoznačný konkludentný súhlas s tým, aby táto stavba sčasti stála aj na ich pozemku parc. č. XXXX/X. Je totiž zrejماً, že pokiaľ by mali k tomu akékoľvek výhrady, minimálne by vytkli žalovaným, aby už v stavbe nepokračovali a v závislosti od toho by prípadne robili právne kroky proti ďalšej výstavbe. Ako už bolo uvedené, nič z toho však neurobili. Za tohto stavu preto nebolo možné považovať rodinný dom žalovaných 1/ a 2/ za neoprávnenú stavbu podľa § 221 ods. 1 OZ v znení účinnom do 01. 01. 1992, lebo žalovaní 1/ a 2/ mali v čase jej zriadenia i na časti pozemku parc. č. XXXX/X právny titul, a to konkludentný súhlas žalobkyne a jej manžela ako vlastníkov pozemku. Súd prvej inštancie preto nemohol podľa ust. § 135c ods. 1 a 3 OZ platného v čase rozhodovania zriadiť vecné bremeno. Nebola totiž preukázaná existencia neoprávnenej stavby ako základného predpokladu pre vyporiadanie pomerov medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku. V dôsledku toho ust. § 135c OZ na súdnu vec nedopadá a preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v jeho II. výroku a žalobu v časti o zriadenie vecného bremena zamietol.

37. Čo sa týka odvolacích námietok žalovaných 1/ a 2/ smerujúcich k tomu, že žalobkyňa nie je vlastníčkou sporného pozemku C-KN parc. č. XXXX/X z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990, odvolací súd konštatuje, že s týmto aspektom sporu sa správne a dostatočne vysporiadal už súd prvej inštancie v 73. až 77. odseku odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorou časťou odôvodnenia sa stotožňuje aj odvolací súd a preto naň poukazuje bez potreby opakovania už konštatovaného. Len na zdôraznenie správnosti právneho posúdenia prvoinštančného súdu o platnosti kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 odvolací súd všeobecne uvádza, že z ústavnoprávneho hľadiska je treba vo vzťahu k inštitútu neplatnosti zdôrazniť, že neplatnosť je sankciou zasahujúcou (aj) do zmluvnej voľnosti a preto pri posudzovaní (ne)platnosti každého právneho úkonu treba najskôr podrobiť analýze relevantné zákonné ustanovenia z hľadiska ich účelu, významu a zmyslu a až v prípade, že prevažuje zákonnými ustanoveniami chránená hodnota nad právom, ktoré bude neplatnosťou dotknuté, bude namieste konštatovať neplatnosť právneho úkonu. Zjednodušene možno povedať, že neplatnosť právneho úkonu má byť výnimkou a nie pravidlom, pretože nie každý (čo aj očividný) rozpor so zákonom musí nevyhnutne viesť k označeniu právneho úkonu za neplatný, t. j. za taký, ktorý nespôsobuje zamýšľané právne účinky.

38. V nadväznosti na to odvolací súd k záverom prvoinštančného súdu uvádza, že ak podľa § 39 OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 spôsoboval absolútnu neplatnosť právneho úkonu rozpor jeho obsahu, či účelu so zákonom, ust. § 16 ods. 3 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch, na ktoré poukazovali žalovaní 1/ a 2/ nemohlo spôsobiť neplatnosť tejto kúpnej zmluvy ani v prípade, ak by sa skutočne k prevodu pozemku parc. č. XXXX/X súhlas socialistickej organizácie vyžadoval. Založiť po vyše tridsiatich rokoch absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 na absencii súhlasu socialistickej organizácie v zmysle uvedeného ustanovenia by bolo podľa odvolacieho súdu z ústavného hľadiska neadekvátnym následkom, zjavne neprimeraným tomu, že na tomto prípadnom nedostatku zmluvy nemala žalobkyňa s manželom žiaden podiel. To isté potom možno uviesť aj vo vzťahu k námietke žalovaných 1/ a 2/, že kúpna zmluva nebola schválená členskou schôdzou predávajúceho JRD Podlavice. Prípadné porušenie zákonných právnych predpisov,

resp. vnútro-organizačných predpisov (stanov) upravujúcich organizáciu a činnosť družstva totiž takisto nemožno pripísať na vrub, resp. na ťarchu žalobkyne a jej manžela ako nadobúdateľov predmetného pozemku. Navyše, ust. § 15 ods. 4 písm. d) zákona č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve poskytovalo ochranu pôdnemu fondu družstva a teda príslušné družstvo bolo tým subjektom, ktorému patrilo domáhať sa ochrany svojho majetku cez absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Čiže konštatovaním absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z tohto dôvodu by sa neprimerane zasiahlo nielen do zmluvnej voľnosti strán predmetnej kúpnej zmluvy, ale aj do článkom 20 Ústavy SR garantovaného vlastníctva žalobkyne. To isté možno povedať aj o námietkach žalovaných 1/ a 2/ o nesprávnosti uvedenia druhu pozemku v kúpnej zmluve, o tom, že štátne notárstvo pri registrácii kúpnu zmluvu zo dňa 22. 05. 1990 riadne nepreskúmalo, ako aj o tom, že nebolo v súvislosti s registráciou doložené stanovisko MNV vyžadované ust. § 63 ods. 3 zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve. Odhliadnuc od toho, sám o sebe nesúlad označenia druhu pozemku v právnom úkone s jeho skutočnou kultúrou nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ, lebo ani v čase uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy neexistovalo v právnom poriadku zákonné ustanovenie, ktorého porušenie by spôsobovalo neplatnosť právneho úkonu týkajúceho sa pozemku kvôli nesúladu v jeho kultúre. Ani miera, resp. (ne)kvalita preskúmania kúpnej zmluvy zo strany štátneho notárstva nemala a ani nemohla mať žiaden vplyv na jej platnosť a teda nijak nemohla viesť k žalovanými namietanému právnomu následku v podobe jej absolútnej neplatnosti, rovnako tak ani skutočnosť, či si štátne notárstvo zabezpečilo ako podklad pre svoje rozhodnutie dôkazy v podobe stanoviska MNV podľa § 63 ods. 3 zákona o štátnom notárstve. I tu je nutné uviesť, že ide o okolnosti na strane konajúcich štátnych orgánov a nie na strane žalobkyne a jej manžela ako kupujúcich z kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 a ako už bolo uvedené, nie je ústavno-právne akceptovateľné prípadné nedostatky súvisiace s činnosťou týchto orgánov pripisovať na ťarchu ich adresátov.

39. Záver prvoinštančného súdu, ktorý dospel k absencii dôvodov neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990 je preto plne správny, žalobkyňa spolu s manželom platne nadobudli do vlastníctva terajší pozemok C-KN parc. č. XXXX/X a treba len v zhode s prvoinštančným súdom uviesť, že takmer 25 rokov ani samotní žalovaní 1/ a 2/ nespochybňovali tento vlastnícky režim. Dokonca ho akceptovali, ako to vyplynulo z už spomínanej dohody datovanej dňom 24. 09. 1995, podľa ktorej sa dohodli so žalobkyňou a jej manželom na tom, že vzniknutý problém so svojou stavbou zasahujúcou do pozemku parc. č. XXXX/X vyriešia odkúpením jeho časti (hoc k tomu potom nedošlo).

40. Na uvedenom závere o vlastníckom práve žalobkyne nemenia nič ani odvolacie námietky žalovaných 1/ a 2/ spočívajúce v tvrdení, že rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12C/2084/75 zo dňa 26. 03. 1976 v spojení s grafickou identifikáciou parciel, pozemnoknižnými výpismi a výpismi z evidencie nehnuteľností preukazuje, že pôvodné pozemnoknižné parcely č. XXX L. B. XXX vedú cez sporný pozemok parc. č. XXXX/X a JRD Podlavice nebolo ich vlastníkom, v dôsledku čoho nemohlo v tejto časti pozemok platne previesť na žalobkyňu a jej manžela. V tomto smere súd prvej inštancie správne uviedol, že predmetný rozsudok určil v roku 1976 vlastníctvo J. K. iba k pk parcelám č. 206 a č. 207 a nie k parcele EN č. XXX/X. Následne kúpnu zmluvou zo dňa 21. 02. 1989 odkazujúcou na geometrický plán č. 243-261-129-88 československý štát odkúpil okrem iných aj pozemky, ktoré boli vytvorené z pk parciel č. XXX L. B. XXX (ako to uvádza aj predložená grafická identifikácia parciel) a neskôr došlo k uzavretiu predmetnej kúpnej zmluvy zo dňa 22. 05. 1990, ktorou sa prevádzal (aj) sporný pozemok parc. č. XXXX/X vytvorený z pk parcely č. XXX (ktorá bola nepochybne vo vlastníctve JRD Podlavice) lokalizovanej hneď vedľa pk parcely č. XXX. Po uzavretí týchto kúpnych zmlúv vzniknutá hranica medzi novovytvorenými pozemkami parc. č. XXXX/X L. B. XXXX/X však nikdy sporná nebola, pretože jednak zo žiadneho dôkazu neplynie, že by si právni nástupcovia J. K. ako pôvodného vlastníka robili niekedy nároky na nejakú zvyškovú časť pk parcely č. XXX (zrejme z toho dôvodu, že táto bola štátom odkúpená celá) a jednak boli to práve samotní žalovaní 1/ a 2/, ktorí mali v roku 1990 záujem o odkúpenie pozemku parc. č. XXXX/X za účelom zväčšenia svojho pozemku parc. č. XXXX/X. Hlavne však žiadna spornosť hranice týchto pozemkov nemohla nastať ani potenciálne z toho dôvodu, že žalovaní 1/ a 2/ ako vlastníci pozemku parc. č. XXXX/X, na ktorom stavali svoj rodinný dom vedeli kde sa tento končí a kde už začína s ním hraničiaci pozemok parc. č. XXXX/X, t. j. žalovaní takpovediac nemohli byť ohľadne hranice pozemkov v spore sami so sebou. Súd prvej inštancie tak správne uzavrel, že niet dôkazného podkladu pre záver, že JRD Podlavice v čase uzavretia kúpnej zmluvy nebolo vlastníkom prevádzaného pozemku. Odvolací súd už len dodáva, že žalovaní 1/ a 2/ počas celého konania nepredložili kúpnu zmluvu zo dňa 05. 10. 1990, ktorú podľa svojich tvrdení uzavreli ohľadne parcely č. 410/4 s právnymi nástupcami J. K., preto odvolací súd k nej nevie zaujať stanovisko.

41. Po prijatí záveru, že žalobkyňa je (po vyporiadaní BSM s bývalým manželom) výlučnou vlastníčkou pozemku C-KN parc. č. XXXX/X sa odvolací súd zaoberal posúdením odvolacích námietok žalovaných 1/ a 2/ vzťahujúcich sa k nároku na vydanie žalovaného bezdôvodného obohatenia.

42. V prvom rade odvolací súd na odvolacom pojednávaní odstránil rozpor v tom, za aké obdobie si žalobkyňa podanou žalobou uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie jej pozemku C-KN parc. č. XXXX/X žalovanými 1/ a 2/ v rozsahu C-KN parcely č. XXXX/X o výmere 46 m² a C-KN parcely č. XXXX/X o výmere 400 m². V žalobe totiž uviedla, že požaduje tento nárok za dva roky spätne bez toho, že by vymedzila časový bod, od ktorého tieto dva roky počítať a následne počas konania cestou právneho zástupcu uvádzala, že požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia za roky 2012 a 2013, o čom následne rozhodoval aj prvoinštančný súd. Právny zástupca žalobkyne teda po dotaze odvolacieho súdu na odvolacom pojednávaní spresnil, že predmetom konania je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za dva roky spätne pred podaním žaloby, t. j. za obdobie od 22. 05. 2012 do 22. 05. 2014.

43. Z obsahu spisu potom odvolaciemu súdu vyplynulo, že súd prvej inštancie správne zistil nespornosť toho, že časť pozemku C-KN parc. č. XXXX/X znázornená ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 46 m² je zastavaná stavbou rodinného domu žalovaných 1/ a 2/ a že v dôsledku toho nebolo sporným užívanie tejto časti pozemku žalobkyne žalovanými 1/ a 2/. Správne tiež súd prvej inštancie skonštatoval, že nebolo sporným ani to, že žalovaní 1/ a 2/ užívali aj inú časť pozemku žalobkyne C-KN parc. č. XXXX/X znázornenú ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 400 m², a to tú jeho časť, ktorá leží medzi ich rodinným domom a miestami, kde majú umiestnenú bídu pre psa a prístrešok na drevo. Žalovaní túto skutočnosť nepopierali ani v podanom odvolaní, bránili sa tým, že prvoinštančný súd nesprávne interpretoval ich vyjadrenia, lebo v priestore medzi prístreškom na drevo a plotom zriadeným žalobkyňou iba príležitostne urobili jednorazové práce potrebné na zabránenie vzniku škody z dôvodu, že o túto časť svojho pozemku sa žalobkyňa nijako nestarala.

44. Odvolací súd dáva za pravdu žalovaným 1/ a 2/, že prvoinštančný súd dospel v tejto časti k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa odvolacieho súdu vyjadrenia žalovaného 1/, ktoré prezentoval počas prvoinštančného konania nemožno chápať ako potvrdenie užívania pozemku žalobkyne počas žalovaného obdobia aj v miestach za prístreškom na drevo až po plot. Už samotné slovo užívanie totiž evokuje, že ide o činnosť spojenú s prisvojovaním si úžitku z danej veci, jej úžitkovej hodnoty a tento aspekt rozhodne absentoval v súvislosti s tým, že žalovaní 1/ a 2/ sa namiesto žalobkyne ako vlastníčky pozemku starali o to, aby im nevznikala škoda. Vstup na pozemok žalobkyne za účelom udržiavacích prác preto nemožno podľa odvolacieho súdu hodnotiť ako užívanie, a to dokonca také, ktoré by za splnenia ďalších podmienok (neoprávnenosť) malo byť spojené s povinnosťou poskytnutia peňažného protiplnenia. Nejde tu o užívanie, ale o vstup na cudzí pozemok obdobnou situáciou upravenej v ust. § 127 ods. 3 OZ, podľa ktorého vlastník nie je povinný poskytovať žiadnu odplatu za realizáciu svojho oprávnenia vstúpiť na susedný pozemok, ak si to vyžaduje údržba a obhospodarovanie susediacich pozemkov a stavieb. Odvolací súd preto v súdenom prípade nevidí dôvod na to, aby činnosť popísaná žalovanými, ktorú vykonávali na pozemku žalobkyne bola považovaná za (dokonca neoprávnené) užívanie jeho časti.

45. Ani svedecká výpoveď bývalého manžela žalobkyne nepreukázala, že v žalovanom období užívali žalovaní 1/ a 2/ pozemok žalobkyne aj v miestach za prístreškom na drevo, pretože svedok sa vyjadril k stavu a užívaniu pozemku len do roku 2012.

46. Iné dôkazy ohľadne užívania pozemku žalobkyňa neprodukovala a preto odvolací súd nemal preukázané, že počas žalovaného obdobia užívali žalovaní 1/ a 2/ aj časť pozemku C-KN parc. č. XXXX/X za prístreškom na drevo až po plot. Pokiaľ potom ide o určenie konkrétnej výmery pozemku C-KN parc. č. XXXX/X užíwanej žalovanými 1/ a 2/ medzi ich rodinným domom a prístreškom na drevo, odvolací súd mohol vychádzať iba z ich vyjadrenia, že ide o cca 1/3 tohto pozemku (čo je 133 m²), lebo počas konania táto plocha nijak zameraná nebola a presné určenie jej veľkosti z iných vykonaných dôkazov nebolo možné.

47. Ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka určuje, že majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu predstavuje bezdôvodné obohatenie. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka,

kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať, pričom podľa § 456 Občianskeho zákonníka prvej vety sa predmet bezdôvodného obohatenia musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa musí vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením a ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

48. Bezdôvodné obohatenie je konštruované ako záväzkovo-právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Inštitút bezdôvodného obohatenia smeruje k odčerpaniu prostriedkov od osoby, ktorá ho získala niektorou zo skutkových podstát uvedených v ust. § 451 a § 454 OZ. Judikatúra (R 25/1986) už dávno dospela k záveru, že bezdôvodné obohatenie vzniká nielen tak, že sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty, ale aj tak, že sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo ak by obohatený plnil svoje povinnosti. O bezdôvodné obohatenie ide preto aj v prípade užívania cudzej nehnuteľnosti bez právneho titulu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/298/2006, resp. sp. zn. 8Cdo/186/2018). Pretože účelom inštitútu bezdôvodného obohatenia je odčerpať prostriedky toho, kto sa bezdôvodne obohatil na úkor iného, je potrebné výšku peňažnej náhrady za neoprávnené užívanie cudzej nehnuteľnosti odvodzovať od prospechu, ktorý získal obohatený. Výšku tohto prospechu vyjadruje peňažná čiastka, ktorú by za obvyklých okolností musel bezdôvodne sa obohacujúci vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie vecí, inými slovami táto čiastka predstavuje tzv. trhové nájomné.

49. Okresný súd teda použil správne ustanovenia § 451 ods. 1 a 2 OZ, avšak prehliadol z dokazovania vyplývajúcu skutočnosť, že užívanie pozemku žalobkyne vo vyššie uvedenom rozsahu zo strany žalovaných 1/ a 2/ bolo neoprávnené iba časť žalovaného obdobia. Odvolací súd už skôr uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ mali právny titul vo forme konkludentného súhlasu žalobkyne a jej manžela so zriadením stavby rodinného domu na pozemku parc. č. XXXX/X a že tento stav trval vyše 20 rokov, kedy žalobkyňa až listom zo dňa 19. 09. 2013 prvýkrát preukázateľne žiadala žalovaných 1/ a 2/ o riešenie celej situácie. Tento list považuje odvolací súd nielen za prejav vôle žalobkyne majúci povahu odvolania súhlasu so zriadením stavby žalovaných na pozemku parc. č. XXXX/X, presnejšie na jeho časti zobrazenej ako C-KN parc. č. XXXX/X o výmere 46 m², ale aj za prejav vôle, ktorým žalobkyňa odvolala prv konkludentne udelený súhlas s tým, aby žalovaní 1/ a 2/ užívali časť jej pozemku v rozsahu C-KN parcely č. XXXX/X o výmere 400 m². Žalobkyňa s manželom totiž niekedy v polovici 90. rokov postavili križom cez svoj pozemok parc. č. XXXX/X plot, ktorým sa fakticky oddelili od pozemkov žalovaných, pričom práve tá časť tohto pozemku zobrazená ako C-KN parcela č. XXXX/X zostala za plotom (z pohľadu pozemkov žalobkyne a jej manžela) a odvtedy sa žalobkyňa s manželom dlhodobo o túto časť svojho pozemku nezaujímali, neužívali ho a ani žalovaní 1/ a 2/ nežiadali, aby im za užívanie pozemku poskytli odplatu. Čiže až odo dňa kedy sa tento prejav vôle žalobkyne dostal do dispozičnej sféry žalovaných 1/ a 2/ ide z ich strany o neoprávnené užívanie pozemku, lebo vtedy zaniklo ich oprávnenie mať na danom pozemku stavbu, resp. pozemok užívať. K tomu došlo najneskôr dňa 07. 10. 2013, ktorým dňom je datovaná písomná odpoveď žalovaného 1/ na list žalobkyne zo dňa 19. 09. 2013. Žalobkyňa preto za obdobie 22. 05. 2012 až 06. 10. 2013 nevznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže v tom čase neužívali žalovaní jej pozemok bez právneho dôvodu.

50. Nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia predstavuje za zvyšok žalovaného obdobia od 07. 10. 2013 do 22. 05. 2014 sumu 268,02 Eur. Túto odvolací súd určil v zmysle v konaní vypracovaného znaleckého posudku č. 130/2020 znalca D. D. B. (č. I. 336 a nasl.), ktorý stanovil výšku ročného nájmu na sumu 2,397 Eur/m²/rok. Pri žalovanými 1/ a 2/ užívanéj celkovej výmere 179 m² (46 m² + 133 m²) pozemku žalobkyne počas 228 dní tvoriacich obdobie od 07. 10. 2013 do 22. 05. 2014 to predstavuje vo výsledku práve sumu 268,02 Eur (2,397 Eur x 179 m² delené 365 dní x 228 dní). Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu v jeho I. výroku tak, že prisúdil žalobkyňi sumu 268,02 Eur a vo zvyšnej časti pokiaľ išlo o sumu 1.871,98 Eur (prvoinštančným súdom prisúdená suma 2.140,- Eur mínus 268,02 Eur) žalobu zamietol.

51. Naostatok odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v III. výroku z dôvodu jeho vecnej správnosti. Na pozemku žalobkyne C-KN parc. XXXX/X majú žalovaní 1/ a 2/ bez právneho dôvodu umiestnené huteľné veci – prístrešok na drevo a búdu pre psa, čím neoprávnenne zasahujú do vlastníckeho práva žalobkyne. Vlastnícke právo je upravené v ust. § 123 a nasl. OZ, pričom ust. § 126 ods. 1 OZ poskytuje vlastníčkovi ochranu pred neoprávnenými zásahmi do vlastníckeho práva. Jednou z foriem tejto ochrany je aj reivindikačná žaloba, ktorou sa vlastník domáha vydania veci od toho, kto mu ju neoprávnenne

zadržuje, v prípade veci nehnuteľnej sa táto žalobná ochrana realizuje formou jej vypratania. Súd prvej inštancie preto v tejto časti rozhodol správne, hoci nesprávne svoje rozhodnutie v tejto časti založil na poukaze o užívaní tohto pozemku žalovanými. Uloženie povinnosti vypratať nehnuteľnosť nie je závislé od toho, či zo strany povinnej osoby dochádza k (neoprávnenému) užívaniu nehnuteľnosti, ale od toho, či táto osoba má na, resp. v nehnuteľnosti bez právneho dôvodu umiestnené hnutel'né veci, keďže práve k ich odstráneniu povinnosť vypratania smeruje. Tento nedostatok však nemal žiaden vplyv na vecnú správnosť výroku o povinnosti vypratať predmetný pozemok.

52. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu, musel podľa ust. § 396 ods. 1 a 2 CSP rozhodnúť o trovách celého konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania). Žalobkyňa mala úspech z pôvodne žalovanej sumy vo výške 5.352,- Eur len v sume 268,02 Eur, keďže po podaní znaleckého posudku zobrala žalobu späť v časti prevyšujúcej sumu 2.140,- Eur. Žalobkyňa nemala úspech v časti zriadenia vecného bremena, ale úspešná bola pokiaľ išlo o uloženie povinnosti vypratania pozemku. Žalovaní 1/ a 2/ zasa naopak boli úspešní pokiaľ išlo o zamietnutie žaloby nad sumu 268,02 Eur, resp. aj v časti kde žalobkyňa zobrala žalobu späť, boli tiež úspešní ohľadne žaloby v časti zriadenia vecného bremena, ale zasa neúspešní v časti vypratania. Za tohto stavu možno podľa odvolacieho súdu konštatovať čiastočný úspech oboch sporových strán v podstate v rovnakej miere a tak bol podľa § 255 ods. 2 CSP daný podklad pre vyslovenie, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

53. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.